

PTE Interdiszciplináris Doktori Iskola Szervezeti és Működési Szabályzata

Az Interdiszciplináris Doktori Iskola (továbbiakban IDI) Szervezeti és Működési Szabályzata a PTE Doktori Szabályzatában, a Bölcsészeti és Társadalomtudományi Doktori Tanács (továbbiakban DT) Szabályzatában, továbbá a BTK Habilitációs Szabályzatában foglaltakkal együtt érvényes.

I. Az Interdiszciplináris Doktori Iskola szervezeti felépítése és programjai

A PTE Interdiszciplináris Doktori Iskola történelemtudományok, néprajz- és kulturális antropológia, politikatudományok tudományági besorolással az alábbi programokba szerveződik:

1. A Kárpát-medence és az antik világ népeinek története, kultúrája és kapcsolataik az ókorban Doktori Program
2. A Kárpát-medence és a szomszédos birodalmak 900-1700 között Doktori Program
3. Európa és a magyarság a 18–20. században Doktori Program
4. Néprajz- Kulturális Antropológia Doktori Program
- 5. Politikatudomány Doktori Program**
6. Nemzetközi Politika Doktori Program [Doctoral Programme in International Politics]

Az IDI vezetőjének, törzstagjainak és programvezetőinek felsorolását az I. sz. melléklet tartalmazza.

Az IDI levelezési címe: PTE BTK 7624 Pécs, Rókus u. 2.

Az IDI e-mail címe: palne.kovacs.ilona@pte.hu

Az IDI honlapja: <https://btk.pte.hu/hu/idi>

II. Általános rendelkezések

1. Az IDI által szervezett doktori képzésben állami ösztöndíjas és önköltséges doktoranduszok vesznek részt, sikeres felvételi és hallgatói jogviszony létesítése után. Egyéni felkészülésre jelentkező a komplex vizsga eredményes teljesítése után léphet be a doktori képzés disszertációs szakaszába. Az abszolutórium megszerzése, illetve a komplex vizsga letétele, a disszertáció benyújtása és sikeres megvédése után a DT támogató javaslata alapján a fokozatot az EDT ítéli oda. A doktori képzés és a disszertációs szakasz speciális doktori iskolai szabályait, követelményeit a II. és III. sz. melléklet tartalmazza.
2. A doktoranduszok hiteles nyilvántartását a PTE BTK Doktori Iroda, a pénzügyi nyilvántartást a PTE Kancellária végzi.
3. Az IDI minőségbiztosítási tervét a IV. sz. melléklet tartalmazza
4. Az IDI feladatai, hatásköre

- a) A doktori képzéssel, a fokozatszerzéssel kapcsolatos döntések jóváhagyása, a javaslatok DT elé terjesztése.
- b) A habilitációs eljárásokkal kapcsolatos döntések jóváhagyása, illetve a javaslatok DT elé terjesztése.
- c) Az IDI a rendelkezésére bocsátott pénzügyi forrásokkal programokra bontott keretek szintjén gazdálkodik.

III. Az IDI szervezeti felépítése és működése

- a) Az IDI szakmai tevékenységét a doktori iskola vezetője, a programok vezetői és a Doktori Iskola Tanácsa irányítja.
- b) Az IDI programjainak szakmai tevékenységét a programvezetők és a programok szakbizottságai irányítják.
- c) Az IDI testületei akkor határozatképesek, ha a tagok több mint fele jelen van, döntéseiket nyílt szavazással, egyszerű többséggel hozzák, személyi kérdésekben titkos szavazást kell tartani. Szavazat egyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

1. Az IDI vezetője

- (1) Az IDI vezetője az egyetemmel teljes idejű közalkalmazotti jogviszonyban álló, tudományos fokozattal, DSc címmel rendelkező egyetemi tanár törzstagok közül választható.
- (2) Az IDI vezetőjét a törzstagok javaslatára, a DT támogatásával, az Egyetemi Doktori Tanács választja. Az IDI vezetőjét a rektor nevezi ki legfeljebb ötéves időtartamra. A kinevezés többször is meghosszabbítható.
- (3) Az IDI vezetője feladatai:
  - a) irányítja az IDI Tanácsának tevékenységét, felel az ott hozott döntések végrehajtásáért,
  - b) felel az akkreditációs követelmények teljesüléséért
  - c) koordinálja a DI programjainak szakmai tevékenységét,
  - d) a szakbizottság előterjesztése alapján javaslatot tesz a program vezetőjének személyére
  - e) képviseli az IDI-t a DT-ben és az Egyetemi Doktori Tanácsban,
  - f) javaslatokat tesz a DT-nek az IDI szervezeti, működési jellegű fejlesztésére, új program indítására, a programok ászervezésére,
  - g) az IDI titkára közreműködésével gondoskodik az adminisztráció pontos vezetéséről és az akkreditációs feltételeknek való megfelelés folyamatos vizsgálatáról, a működés szabályosságáról és az előírt képzési, kutatási minőség biztosításáról, felel a kötelezően megjelenítendő adatok és dokumentumok hitelességéért és folyamatos frissítéséért,
  - h) gondoskodik az IDI pénzügyi forrásainak ésszerű, méltányos és szabályos felhasználásáról, dönt az IDI szintű feladatok finanszírozásáról.

2. Az IDI Tanácsa tagjai és működési szabályai

- a) Az IDI legfontosabb döntéseit a Doktori Iskola Tanácsa (IDIT) hozza. A Tanács elnöke az IDI vezetője, szavazati jogú tagjai a programvezetők, valamint programonként egy-egy, a szakbizottságok által delegált oktató. Az IDIT megválasztását a DT hagyja jóvá. Az IDIT tanácskozási jogú tagja a doktorandusz képviselő. A programvezetőt az általa kijelölt szakbizottsági tag helyettesítheti szavazati joggal.

- b) Az IDIT üléseit az IDI vezetője szükség szerint, de legalább évente egyszer hívja össze. Az ülések összehívását a DT elnöke, és az IDIT bármely tagja is kezdeményezheti.
- c) Az ülés akkor határozatképes, ha szavazati jogú tagjainak többsége jelen van, a döntéseket többségi nyílt szavazással hozza. Titkos szavazást kell elrendelni személyi kérdésekben, illetve, ha a tanács valamely tagja ezt kéri.
- d) A Tanács munkáját titkár segíti, akit az IDI vezetője kér fel.
- e) Az ülésekről emlékeztető készül, amit a titkár állít össze, az elnök hitelesít.
- f) Az IDIT üléseit online is megtarthatja, illetve szükség esetén döntéseit elektronikus szavazással hozhatja meg.

3. Az IDIT feladata és hatásköre

- a) Elfogadja és a DT elé terjeszti az iskola Szervezeti és Működési Szabályzatát;
- b) Állást foglal a hallgatók tanulmányi és kutatási tevékenységéhez szükséges szakmai és infrastrukturális feltételek biztosításáról;
- c) Ellenőrzi a minőségbiztosítás elveinek folyamatos érvényesítését;
- d) A szakbizottságok javaslata és az IDI vezetőjének előterjesztése alapján dönt a DT által az IDI-nek biztosított állami ösztöndíjas helyek programok közti elosztásáról,
- e) Dönt az iskola forrásainak a programok és a feladatok szerinti felosztásáról. Az egyes programok rendelkezésére bocsátott források felhasználásáért a programvezetők felelősek;
- f) Figyelemmel kíséri az IDI személyi állományának összetételét
- g) A szakbizottságok kezdeményezésére dönt új törzstagok felvételéről és a DT elé terjeszti
- h) Az egy tudományághoz tartozó törzstagok döntése szerint előterjesztést tesz a tudományág képviselőjének és póttagjának személyére.
- i) Az IDI vezetője előterjesztése alapján dönt doktori programok létrehozásáról, megszüntetéséről, erre irányuló javaslatát a DT elé terjeszti
- j) Koordinálja a szervezett képzés szerkezetét, működését, a programok együttműködését közös képzési sávok kialakításával, közös rendezvények, események kezdeményezésével.
- k) Ellenőrzi a programok képzési tevékenységét, a tanulmányi követelmények érvényesülését, az erre vonatkozó információk honlapon történő megjelenítését.
- l) Jóváhagyja a program éves tevékenységéről szóló írásos beszámolót
- m) A DT elé terjeszti a habilitációs eljárásra bocsátási kérelmeket, és a cím odaítélésére vonatkozó javaslatot.

4. Az IDI titkára

- 1) A titkárt az IDI vezetője bízza meg az IDI tanácsának egyetértésével.
- 2) Feladata az IDI vezetőjének irányításával az IDI adminisztrációjáról való gondoskodás, az IDI honlapján és a doktori.hu oldalon megjelentetendő információk gyűjtése, frissítése.
- 3) Gondoskodik a disszertációk és a tézisek egyetemi szabályzatok szerinti nyilvánossá tételéről (doktori.hu, Pécsi Egyetemi Archivum),
- 4) Munkáját a programok adminisztrációja segíti.

5. A DT tudományági képviselői

Az IDI három tudományága egy-egy képviselőt küld a DT-ba. A tudományági képviselő a DT ülések előtt egyeztet a programvezetőkkel, illetve szükség esetén tájékoztatást ad a testületben történekről.

6. Az IDI programjainak irányítása és feladatai

- a) A doktori program vezetőjének szakbizottság általi megválasztását az IDIT tudomásul veszi és jóváhagyására a DT elé terjeszti. A programvezető törzstag vagy olyan akkreditált doktoriskolai oktató lehet, aki megfelel a tudományos és publikációs elvárásoknak és legalább egy sikeres doktori témavezetése volt. Kivételesen a doktori iskola vezetője megbízott programvezetőt nevezhet ki, legfeljebb egy évre.
- b) A programok szakbizottságai látják el a képzés és fokozatszerzési eljárás szakmai feladatait.
- c) A szakbizottság elnöke a programvezető.
- d) A szakbizottságok az egyes programokban az alábbiak szerinti összetétellel működnek:
  - 1) „A Kárpát-medence és az antik világ népeinek története, kultúrája és kapcsolataik az ókorban” program szakbizottsága a minősített témavezetőkből áll
  - 2) „A Kárpát-medence és a szomszédos birodalmak 900-1700 között” program szakbizottságát a programhoz tartozó törzstagok alkotják.
  - 3) „Európa és a magyarság a 18–20. században program” szakbizottsága a program a Történettudományi Intézet három korszakos tanszékének minősített témavezető oktatóiból áll.
  - 4) „Néprajz- Kulturális Antropológia” program szakbizottsága a törzstagokból áll.
  - 5) „Politikatudomány” program szakbizottságának tagjai a programhoz tartozó törzstagok
  - 6) International Politics Programme: a doktori program minősített témavezetőiből áll.
- e) A szakbizottságok szükség szerint, de legalább szemeszterenként egyszer üléseznek, s programspecifikusan érvényesítik a műhelyvita, a doktori disszertáció, a fokozatszerzés feltételeit. A szakbizottságok üléseire további érintett oktató, illetve témavezető meghívást kaphat. A szakbizottságok határozzák meg a szervezett képzésbe való felvétel szakmai feltételeit; a doktori program stúdiumain kívüli esetleg egyénileg előírandó tanulmányokat, kutatási, kutatásszervezési feladatokat,
- f) Szervezik a felvételi vizsgát, rangsorolt javaslatot tesznek a felveendő (ösztöndíjas és önköltséges) hallgatókra; A felvételi vizsgáról jegyzőkönyv készül, amely tartalmazza az értékelés, rangsorolás külön szabályozott szempontjai szerinti pontszámot. A felvételi rangsoroláshoz használt szempontokat a programok saját hatáskörben alakítják ki. A felvételi követelményekkel, a jelentkezések benyújtásával, a felvételi eljárással kapcsolatos részletes tudnivalókat, a doktori képzésre történő jelentkezések feltételeit a doktori iskola saját honlapján hozzáférhetővé teszi.
- g) Jóváhagyják és meghirdetik a program doktori témáit;
- h) Jóváhagyják a beiratkozott doktoranduszok témavezetőit, szükség esetén döntenek más témavezető kijelöléséről;
- i) Elkészítik a szemeszter kurzustervét, a kurzusok vizsgakövetelményét; biztosítják az általuk meghirdetett kurzusok és vizsgák lebonyolítását;

- j) Szervezik a doktori szigorlatot/komplex vizsgát, javaslatot tesznek a szigorlati/komplex vizsgabizottság tagjaira, meghatározzák a vizsga időpontját, s arról az érintett doktoranduszokat egy hónappal előbb tájékoztatják. A komplex vizsgák témaköreit, az elérendő pontszámokat és egyéb formai feltételeket a programok képzési terve tartalmazza.
- k) A szakbizottságok javaslatot tesznek a témavezető előzetes írásbeli támogató nyilatkozata alapján a fokozatszerzési eljárás elindítására, a bíráló bizottság (elnök, tagok, opponensek, titkár) összetételére, és a DT elé terjesztik jóváhagyásra
- l) Döntenek az önálló tudományos munkásság elfogadásáról a témavezető referálása alapján. Az IDI valamennyi programja képzési tervében rögzíti a minimális publikációs követelményeket.
- m) Döntenek a doktori értekezés előzetes vitájának igényéről, illetve előbíráló felkéréséről.
- n) A DT felé javaslatot tesznek az értekezés opponenseire és a bíráló bizottság összetételére;
- o) Szakszempontosan meghatározzák az egyéni felkészülés alapján fokozatszerzésre jelentkezők fogadásának előfeltételeit; javaslatot tesznek az egyéni felkészülés alapján fokozatszerzésre jelentkező pályázó fogadásáról, eljárásra bocsátásáról, mellé az illetékes programvezető véleményét kikérve témavezetőt kér fel.
- p) Lebonyolítják a doktori védési eljárást, és szakbizottsági referálás formájában javaslatot tesznek a fokozat odaítélésére és minősítésére a DT számára.
- q) A védésekkel kapcsolatos dokumentumokat a DI titkárának eljuttatják, gondoskodnak a védések meghirdetéséről.
- r) Előkészítik az IDI számára a habilitációs eljárás indítására vonatkozó előterjesztést.

7. A témavezetők és oktatók

- a) Az IDI programjai a képzési tervben meghirdetett kurzusok oktatásáról az akkreditált, a doktori.hu honlapon, illetve az IDI honlapján szereplő oktatókkal gondoskodnak.
- b) Az IDI oktatóit a szakbizottságok kéri fel
- c) Az IDI témahirdetőit és témavezetőit a programok szakbizottságai kéri fel, illetve jelölik ki.
- d) Témavezetők lehetnek az IDI oktatói és további, legalább három éve szerzett tudományos fokozattal és megfelelő szakmai teljesítménnyel rendelkező külső szakemberek, akiknek témája a program tudományos profilja szempontjából fontos.
- e) A témavezető a felvételi eljárás során írásban nyilatkozik a témavezetés elvállalásáról. Külső témavezető esetén a program vezetője és a témavezető megállapodást köt.
- f) A témahirdetők és témavezetők névsorát az IDI honlapján, és a doktori.hu felületén fel kell tüntetni, és évente frissíteni kell, az ehhez szükséges információkat a programvezető juttatja el a DI titkárának.

IV Egyebek

1. Az IDI Szervezeti és Működési Szabályzatának részét képezik az alábbi mellékletek:

I. Az IDI testületeinek tagjai

II. Képzéssel és fokozatszerzéssel kapcsolatos speciális szabályok

III. Komplex vizsga szabályok

IV. Minőségbiztosítási terv

V Az IDI által alkalmazott formanyomtatványok:

- felvételi jegyzőkönyv és értékelés
- témavezetői nyilatkozat a komplex vizsgához
- védési forgatókönyv
- védésről a DT-nek benyújtandó referálási forma

Pécs, 2024. május 14.

Pálné Kovács Ilona
iskolavezető

I. sz. melléklet

Az IDI törzstagjai és programvezetői

A doktori iskola vezetője: Pálné Kovács Ilona, akadémikus, egyetemi tanár

Programok és vezetőik

- „A Kárpát-medence és az antik világ népeinek története, kultúrája és kapcsolataik az ókorban”; A program vezetője Grüll Tibor, egyetemi tanár
- „A Kárpát-medence és a szomszédos birodalmak 900-1700 között”; A program vezetője: Font Márta Professzor Emerita
- „Európa és a magyarság a 18–20. században”; A program vezetője: Bánkuti Gábor egyetemi docens
- „Néprajz- Kulturális Antropológia”; A program vezetője: Vargyas Gábor egyetemi tanár
- „Politikatudomány”: A program vezetője: Kákai László, egyetemi tanár
- Nemzetközi Politika Program [International Politics Programme] - A program vezetője: Tarrósy István, egyetemi tanár

AZ IDI törzstagjai

Történettudományok:

Bánkuti Gábor PhD, dr. habil. egyetemi docens
Fedele Tamás, DSc, egyetemi tanár
Fischer Ferenc DSc, professor emeritus
Font Márta DSc, professor emerita
Gózszy Zoltán PhD, dr. habil. egyetemi docens
Grüll Tibor DSc, egyetemi tanár
Hornyák Árpád PhD, dr. habil. egyetemi tanár
Sashalmi Endre DSc, egyetemi tanár
Végh Ferenc PhD, dr. habil. egyetemi docens
Visy Zsolt DSc, professor emeritus
Vitári Zsolt PhD, dr. habil. egyetemi docens

Néprajz-kulturális antropológia

Farkas Judit, PhD, habilitált egyetemi docens
Kisbán Eszter DSc, professor emerita,
Kiss Gergely Bálint DSc, egyetemi tanár
Nagy Zoltán DSc, egyetemi tanár
Vargyas Gábor DSc, professor emeritus

Politikatudomány

Glied Viktor PhD, dr. habil., egyetemi docens
Kákai László PhD, dr. habil. egyetemi tanár
Pálné Kovács Ilona DSc, az MTA rendes tagja
Tarrósy István PhD, dr. habil. egyetemi tanár

Az IDI titkára: Hegedüs Katalin ügyvivő szakértő

II. sz. melléklet

AZ IDI programjainak tanulmányi és vizsgarendje, a képzéssel és a fokozatszerzéssel kapcsolatos speciális szabályok

1. Az IDI kutatási területek

Az IDI a három tudományág területén – történelemtudományok, néprajz és kulturális antropológia, politikatudományok – elméleti, empirikus kutatások legszélesebb dimenzióiban fogad kutatási témákat a témahirdetők, oktatók kompetenciáinak figyelembevételével. A doktoriskolába jelentkezők az IDI honlapján és a doktori.hu honlapon tájékozódhatnak a témahirdetésekről. A programok maguk döntenek a felvételi alkalmával, hogy a jelentkező témája illeszkedik-e az IDI profiljába.

A kiadható doktori fokozat tudományágának megnevezése:

Történelemtudományok
Néprajz és kulturális antropológia
Politikatudományok

A programok képzési tervét az IDI honlapján kell meghirdetni.

2. A felvételi általános szabályai

1. A felvételi eljárást a programok bonyolítják le, a szakbizottság által kijelölt felvételi bizottságok segítségével.

1.1. A doktorképzésre jelentkezők az alábbi okmányokat nyújtják be:

- (a) kitöltött jelentkezési lap.
- (b) egyetemi oklevél másolata legkésőbb a szóbeli vizsga alkalmával
- (c) nyelvtudást igazoló bizonyítvány másolata: legalább egy középfokú "C" típusú állami, vagy ezzel egyenértékű államilag akkreditált nyelvvizsga
- (d) szakmai önéletrajz, publikációs jegyzék;
- (e) kutatási terv, a tervezett kutatási téma kifejtése 5–8 oldal terjedelemben;
- (f) a költségtérítéses pályázók részéről a munkaadó nyilatkozata arról, hogy lehetővé teszi a konzultációkon való részvételt;
- (g) jelentkezési vizsgadíj banki átutalásának igazolása.

1.2. A felvételi döntésnél a programok szakbizottságai (ha nem alakítottak ki speciális értékelést) az alábbi szempontrendszert követik:

IDI Ókortörténeti Doktori Program		
IDI Ókortörténet és Régészet	elérhető pontszám / összes pontszám	minimum követelmény
korábbi tanulmányi eredmény	15 pont max. 5,00–4,50 = 15 pont 4,49–4,00 = 10 pont 3,99–3,50 = 5 pont	minimum jó rendű (3,51%) oklevél
TDK tevékenység, eredmények	5 pont	1. díj = 5 pont; 2. díj = 4 pont, 3. díj = 3 pont; a különdíjak egyéni mérlegelés szerint
publikációk	5 pont	Maximális pontszámot az kaphat, akinek már legalább egy tudományos folyóiratban megjelent tanulmánya
szakmai, munkahelyi tapasztalat	5 pont	Egyéni mérlegelés alapján
kutatási terv	40 pont	
szóbeli meghallgatás	25 pont	
egyéb (nyelvvizsga)	5 pont	a bemeneti követelményként megszabott nyelvvizsgán kívül további nyelvvizsgákért adhatók a pontok 5 pont = egy felsőfokú vagy két középfokú nyv; 4 pont = egy középfokú nyv; 3 pont = két alacsony nyv; 2 pont = egy alacsony nyv
összesen	100	55

IDI A Kárpát-medence és a szomszédos birodalmak 900-1700 között Doktori Program		
	<i>elérhető pontszám / összes pontszám</i>	<i>minimum követelmény (ha van ilyen)</i>
<i>korábbi tanulmányi eredmény</i>	10/100	
<i>TDK tevékenység, eredmények</i>	10/100	
<i>publikációk</i>	10/100	
<i>szakmai, munkahelyi tapasztalat</i>	10/100	
kutatási terv	25/100	
szóbeli meghallgatás	25/100	
<i>egyéb</i>	10/100	
összesen	100/100	

IDI „Európa és a magyarság a 18-20. században” Doktori Program		
	<i>elérhető pontszám / összes pontszám</i>	<i>minimum követelmény</i>
korábbi tanulmányi eredmény	5	4 (legalább jó rendű oklevél)
TDK tevékenység, eredmények	5	-
publikációk	5	-
szakmai, munkahelyi tapasztalat	5	-
kutatási terv	35	18
szóbeli meghallgatás	35	18
egyéb	10	-
összesen	100	50

IDI Politikatudományi Doktori Program		
	<i>elérhető pontszám / összes pontszám</i>	<i>minimum követelmény (ha van ilyen)</i>
<i>korábbi tanulmányi eredmény</i>	5	4 (legalább jó rendű oklevél)
<i>TDK tevékenység, eredmények</i>	5	-
<i>publikációk</i>	5	-
<i>szakmai, munkahelyi tapasztalat</i>	5	-
<i>kutatási terv</i>	35	18
<i>szóbeli meghallgatás</i>	35	18
<i>egyéb</i>	10	-
összesen	100	50

Interdiszciplináris Doktori Iskola Néprajz-Kulturális Antropológia Program		
	<i>elérhető pontszám / összes pontszám</i>	<i>minimum követelmény (ha van ilyen)</i>
<i>korábbi tanulmányi eredmény</i>	15	minimum jó rendű (3,51%) oklevél = 15 pont. Adható pontok: 3,51% – 4,5% = 8 pont, 4,51% (jeles)-től felfelé = 15 pont
<i>TDK tevékenység, eredmények</i>	5	max. 5 pont 1. helyezés = 5 2. helyezés = 3 3. helyezés = 2 különdíj = 4 4-6. helyezés = 1
<i>publikációk</i>	5	
<i>szakmai, munkahelyi tapasztalat</i>	5	Egyéni mérlegelés alapján.
<i>kutatási terv</i>	35	25
<i>szóbeli meghallgatás</i>	35	25
<i>egyéb</i>	-	-
összesen	100	60

3. A tanulmányi és vizsgarend általános szabályai

Szervezett képzés

3.1. A szervezett képzésben a programok a felsőbb szintű szabályzatokban foglaltak figyelembevételével érvényesítik a tudományági sajátosságokat és saját hatáskörben alakítják ki a képzési tervet, amelyet a honlapon közzétesznek.

3.2. Az IDI valamennyi hallgatója köteles a közös képzési sávban meghirdetett kurzust elvégezni, amelyben a programok által delegált oktatók adnak elő, és ismerik el az általuk megszabott követelmények teljesítését.

3.3. Az egyes programok, ha szükségesnek látják a hallgatók számára az első szemeszterben felzárkóztató tanulmányokat írhatnak elő.

3.4. Az ösztöndíjas hallgató a programvezető előírása alapján köteles a tanszék és a doktoriskola rendezvényein részt venni, a szervező munkát segíteni, lehetőség szerint az oktatásba bekapcsolódni.

3.5. A programok döntenek arról, hogy a képzés milyen munkanyelven zajlik.

3.6. A programok a kurzusok és egyéb teljesítmények szemeszterenkénti ütemezését a szemeszter megkezdését követő két héten belül kötelesek a honlapjukon közzétenni.

Egyéni felkészülésű képzés

3.4. Az egyéni felkészülésen alapuló képzés célja, hogy már értékelhető oktatói és/vagy kutatói gyakorlattal, tudományos teljesítménnyel rendelkező szakemberek számára lehetővé tegye a PhD-fokozat megszerzését.

Egyéni felkészülésre pályázhatnak azok a magyar és külföldi állampolgárok, akik mesterképzésben szerzett diplomával rendelkeznek és legalább egy, államilag elismert középfokú „C” típusú nyelvvizsgával rendelkeznek. A felvétel feltétele az IDI keretében letett sikeres komplex vizsga-

Az egyéni felkészüléses doktori fokozat megszerzésének nem feltétele a magyarul tudás, illetve a magyar állampolgárság, a program dönt, hogy milyen nyelven hajlandó a jelentkezőt fogadni.

4. A doktori kézirat benyújtásának formai és eljárási követelményei

4.1. Általános szabályok

A doktori védéssel kapcsolatos szabályok a programok speciális szempontjait követik. Ahol nincs speciális szabály, ott az IDI általános szabályai érvényesülnek.

A disszertáció mellett a fokozatszerzési eljárás megkezdésekor a jelöltnek téziseket is be kell nyújtania, amelyet összefoglalóan tartalmazza a dolgozat témáját, elméleti és módszertani jellemzőit, a legfontosabb tudományos eredményeket és a jelölt publikációs tevékenységét.

A dolgozatot 3 nyomtatott példányban és elektronikus változatban kell benyújtani, amennyiben a program másként nem rendelkezik. Nyilvánossá hozásáról az előírt fórumokon az IDI gondoskodik.

A programok szakbizottságai a témavezető véleménye alapján saját hatáskörben döntenek el, hogy a disszertáció benyújtásakor a jelölt teljesítménye megfelel-e a speciális követelményeknek. Indokolt esetben, eltérhetnek az általános nyelvi, illetve publikációs szabályoktól. A szakbizottság döntését írásban köteles indokolni.

A fokozatszerzési teljesítmény értékelése:

A 180 kreditű, 3 éves képzésben részt vevők: A szigorlati eredmény és a védési eredmény összegének számításánál a szigorlat 30%-os, a nyilvános védelem eredménye 70%-os arányban szerepel a PhD fokozat végső minősítésének előterjesztésében. A számítás módja:
$$\frac{3 * szigorlat + 7 * védelem}{10}$$

A 240 kreditű, 4 éves képzésben részt vevők számára csak a védési eredmény a fokozatszerzés minősítésének alapja.

A fokozat minősítése: summa cum laude (85% felett), cum laude (71–85%), rite (70–60%).

4.2. A programok speciális szabályai

Ókortörténeti Doktori Program

Munkahelyi vita:

A munkahelyi vita alapját a PhD dolgozat kézírata képezi (kb. 400 ezer karakter mellékletekkel együtt). A munkahelyi vitán a doktorandusz a leadott anyag fő elemeit ppt prezentáción bemutatja. A munkahelyi vita része a témavezető és 2 előre felkért bíráló

véleményének meghallgatása. A munkahelyi vitáról jegyzőkönyv készül, amelynek tartalmaznia kell a dolgozat végleges verzióját segítő ajánlásokat is. (A 2016 szeptembere előtt kezdett doktori képzésben részt vevő doktoranduszok esetében doktori program Szakbizottsága dönt a műhelyvita szervezéséről.)

A doktori értekezés és a tézisek formai követelményei és terjedelme

A doktori disszertáció minimális terjedelme 400 ezer karakter szóközzel, beleértve a jegyzeteket és a bibliográfiát is (kb. 200 oldal, 12-es betűméret, 1,5-es sortáv, folyamatos lábjegyzettel).

- A doktori disszertációt 5 keménykötésű példányban kell benyújtani.
- A doktori disszertáció téziseit 20 példányban kell leadni (A5 méretű füzetformátum). A téziseknek tartalmaznia kell a dolgozat céljára, a feldolgozás módszereire és a főbb eredményekre vonatkozó információt; valamint a témához kapcsolódó publikációk jegyzékét és konferencia szereplések listáját.
- Az összes dokumentumot elektronikus formában is le kell adni.

A fokozatszerzés publikációs és nyelvi követelményei

Minimális elvárás: legalább kettő minősített szakfolyóiratban vagy tanulmánykötetben megjelent magyar és egy idegen nyelvű szacikk.

A fokozat megszerzéséhez szükséges második nyelvi követelményekre a BTDT vonatkozó szabályzata érvényes.

A Kárpát-medence és a szomszédos birodalmak 900–1800 között Doktori Program

Munkahelyi vita

A munkahelyi vita alapját a dolgozat megközelítőleg kétharmad részét tartalmazó kézirat (kb. 200ezer karakter + lábjegyzetek és bibliográfia) képezi. A munkahelyi vitán a doktorandusz a leadott anyag fő elemeit ppt prezentáción bemutatja.

A munkahelyi vita része a témavezető és egy előre felkért bíráló véleményének meghallgatása. A munkahelyi vitáról jegyzőkönyv készül, amelynek tartalmaznia kell a dolgozat befejezését segítő ajánlásokat is.

A program szakbizottsága dönthet a munkahelyi vita mellőzéséről, illetve előbírálattal történő helyettesítéséről.

A doktori értekezés és a tézisek formai követelményei és terjedelme

- Doktori disszertáció terjedelme 360-450 ezer karakter szóköz nélkül, de beleértve a jegyzeteket és a bibliográfiát is (kb. 200-250 oldal, 12-es betűméret, 1,5-es sortáv, folyamatos lábjegyzettel).
- A doktori disszertációt 5 keménykötésű példányban kell benyújtani.
- A doktori disszertáció téziseit 20 példányban kell leadni (A5 méretű füzetformátum, 11 db KDHB, 1 db EDHT, 8 db bizottságnak). A téziseknek tartalmaznia kell a dolgozat céljára, a feldolgozás módszereire és a főbb eredményekre vonatkozó információt; valamint a témához kapcsolódó publikációk jegyzékét és konferencia szereplések listáját.
- Az összes dokumentumot elektronikus formában is le kell adni.

A fokozatszerzés publikációs követelményei

Minimális elvárás: legalább kettő minősített szakfolyóiratban vagy tanulmánykötetben megjelent magyar nyelvű szacikk, és legalább egy idegen nyelvű szakfolyóiratban vagy tanulmánykötetben megjelent szacikk. A recenziók felsorolhatók, de nem számíthatók be.

A fokozat megszerzéséhez szükséges második nyelvi követelményekre a BTDT vonatkozó szabályzata érvényes.

Európa és a magyarság a 18-20. században Doktori Program

Munkahelyi vita

A munkahelyi vita alapját a PhD dolgozat kézírata képezi (kb. 400 ezer karakter mellékletekkel együtt). A munkahelyi vitán a doktorandusz a leadott anyag fő elemeit ppt prezentáción bemutatja. A munkahelyi vitáról jegyzőkönyv készül, amelynek tartalmaznia kell a dolgozat végleges verzióját segítő ajánlásokat is.

A doktori értekezés és a tézisek formai követelményei és terjedelme

- Doktori disszertáció minimális terjedelme 400 ezer karakter szóközzel, beleértve a jegyzeteket és a bibliográfiát is (kb. 200 oldal, 12-es betűméret, 1,5-es sortáv, folyamatos lábjegyzettel).
- A doktori disszertációt 5 keménykötésű példányban kell benyújtani.
- A doktori disszertáció téziseit 20 példányban kell leadni (A5 méretű füzetformátum). A téziseknek tartalmaznia kell a dolgozat céljára, a feldolgozás módszereire és a főbb eredményekre vonatkozó információt; valamint a témához kapcsolódó publikációk jegyzékét és konferencia szereplések listáját.
- Az összes dokumentumot elektronikus formában is le kell adni.

A fokozatszerzés publikációs követelményei

Minimális elvárás: legalább kettő minősített szakfolyóiratban vagy tanulmánykötetben megjelent magyar és egy idegen nyelvű szócikk.

A fokozat megszerzéséhez szükséges második nyelvi követelményekre a BTDT vonatkozó szabályzata érvényes.

Politikatudományi Doktori Program

Munkahelyi vita

A munkahelyi vita alapját a PhD dolgozat kézírata képezi (Minimum 150 oldal, maximum 200, mellékletekkel együtt). A munkahelyi vitán a doktorandusz a leadott anyag fő elemeit ppt prezentáción bemutatja. A munkahelyi vita része a témavezető és az egy vagy két előre felkért bíráló véleményének meghallgatása. A munkahelyi vitáról jegyzőkönyv készül, amelynek tartalmaznia kell a dolgozat végleges verzióját segítő ajánlásokat is.

A doktori értekezés és a tézisek formai követelményei és terjedelme

- Doktori disszertáció minimális terjedelme 350 ezer karakter szóköz nélkül, beleértve a jegyzeteket és a bibliográfiát is (kb. 150 oldal, 12-es betűméret, 1,5-es sortáv, folyamatos lábjegyzettel).
- A doktori disszertációt 5 keménykötésű példányban kell benyújtani.
- A doktori disszertáció téziseit 20 példányban kell leadni (A5 méretű füzetformátum). A téziseknek tartalmaznia kell a dolgozat céljára, a feldolgozás módszereire és a főbb eredményekre vonatkozó információt; valamint a témához kapcsolódó publikációk jegyzékét és konferencia szereplések listáját.
- Az összes dokumentumot elektronikus formában is le kell adni.

A fokozatszerzés publikációs követelményei

Minimális elvárás: legalább kettő minősített szakfolyóiratban vagy tanulmánykötetben megjelent magyar nyelvű szócikk, és legalább egy idegen nyelvű szakfolyóiratban vagy tanulmánykötetben megjelent szócikk. A recenziók felsorolhatók, de nem számíthatók be.

A fokozat megszerzéséhez szükséges második nyelvi követelményekre a BTDT vonatkozó szabályzata érvényes.

Néprajz-kulturális antropológia Doktori Program

A doktori kézirat munkahelyi vitája

A munkahelyi vita alapját a PhD dolgozat kézírata képezi (kb. 300-350.ezer karakter + lábjegyzetek és bibliográfia). A munkahelyi vitán a doktorandusz a leadott anyag fő elemeit ppt prezentáción bemutatja. A munkahelyi vita része a témavezető és 2 előre felkért bíráló véleményének meghallgatása. A munkahelyi vitáról jegyzőkönyv készül, amelynek tartalmaznia kell a dolgozat végleges verzióját segítő ajánlásokat is.

A doktori értekezés és a tézisek formai követelményei és terjedelme

Doktori disszertáció minimális terjedelme 400 ezer karakter szóköz nélkül, beleértve a jegyzeteket és a bibliográfiát is (kb.150 oldal, 12-es betűméret, 1,5-es sortáv, folyamatos lábjegyzettel).

- A doktori disszertációt 1 keménykötésű és 5 puhakötésű példányban kell benyújtani.
- A doktori disszertáció téziseit 20 példányban kell leadni (A5 méretű füzetformátum). A téziseknek tartalmaznia kell a dolgozat céljára, a feldolgozás módszereire és a főbb eredményekre vonatkozó információt; valamint a témához kapcsolódó publikációk jegyzékét és konferencia szereplések listáját.
- Az összes dokumentumot elektronikus formában is le kell adni.

A fokozatszerzés publikációs követelményei

Minimális elvárás: legalább kettő minősített szakfolyóiratban vagy tanulmánykötetben megjelent magyar nyelvű szakkikk, és legalább egy idegen nyelvű szakfolyóiratban vagy tanulmánykötetben megjelent szakkikk. A recenziók felsorolhatók, de nem számíthatók be. A fokozat megszerzéséhez szükséges második nyelvi követelményekre a BTDT vonatkozó szabályzata érvényes.

Doctoral Programme in International Politics Preliminary (Pre-) Defence of the Dissertation

The basis for the preliminary defence session is the 60% completion rate of the Ph.D. dissertation manuscript. The dissertation itself should be a minimum of 150 pages and a maximum of 200 pages, plus all the appendices. Thus, a minimum of 90 pages of manuscript version is required for the pre-defence procedure.

In the preliminary defence, the doctoral student presents the main elements of the submitted manuscript version in an MS PowerPoint (ppt) presentation (or in a presentation prepared with other software). The preliminary defence session includes a preliminary opinion of the topic supervisor and one or two pre-invited reviewers. Minutes of the preliminary defence discussion will be recorded, which also include recommendations to help the final version of the dissertation.

Formal requirements and length of the dissertation and the theses

The minimum length of a doctoral dissertation is 350,000 characters without spaces, plus notes, bibliography and appendices (i.e. approximately 150 pages, font size 12, line spacing 1.5, continuous footnoting).

The doctoral thesis must be submitted in 5 hardback copies.

Publication requirements for the doctoral degree

Minimum requirement: at least three quality publications, of which

- one in a journal or blind-peer-reviewed edited volume classified by the Hungarian Academy of Sciences (MTA) in one of the categories A–C,
- one additional publication in a Q1–4-ranked journal or blind-peer-reviewed volume, and
- a third journal article or book chapter in a peer-reviewed journal or edited volume.

Book reviews and all other publications are listed but not counted.

In the English language programme, doctoral students complete the foreign language requirements of the programme.

The theses for the doctoral dissertation must be submitted in 20 copies (A/5 format). The thesis booklet must include information on the purpose of the dissertation, the methodology of the work, the main results, a list of publications and conference presentations.

All documents should also be submitted in electronic format.

III. sz. melléklet

Az IDI programjainak a komplex vizsgára vonatkozó szabályai

1. Ókortörténeti Doktori Program

A program hallgatóinak a IV. szemeszter végén a tantervi követelményeknek megfelelően komplex vizsgát kell tenniük. A vizsga tárgya a négy szemeszter teljes anyaga az egyetemes és a Kárpát-medencei ős- és ókor történetéből, régészetéből, beleértve a disszertáció témája számára legfontosabb ókori nyelv ismeretében való jártasságot.

Ennek megfelelően az elméleti részben két tételt kell kidolgozni.

A disszertációs részben be kell számolni a disszertáció témájában végzett kutatómunkáról, előrehaladásról.

A vizsgát a szakbizottság által kijelölt háromtagú bizottság előtt kell letenni, melynek egyik tagja külső tag.

A vizsgabizottság külön-külön értékeli a vizsga elméleti és disszertációs részét. A bizottság tagjai 1-5 (elégtelen-jeles) minősítéssel illetik a vizsgát.

A komplex vizsgáról szöveges értékelést is tartalmazó jegyzőkönyv készül.

A vizsga eredményét a szóbeli vizsga napján ki kell hirdetni.

A komplex vizsga sikeres, amennyiben a bizottság tagjainak többsége mindkét vizsgarészt sikeresnek ítéli meg.

Sikertelen elméleti vizsgarész esetén a vizsgázó az adott vizsgaidőszakban további egy alkalommal megismételheti a vizsgát a nem teljesített tárgy(ak)ból. A vizsga disszertációs része sikertelenség esetén nem ismételtető.

I. Elméleti rész

Tekintettel a vizsga korszakainak kiterjedt voltára, ezt a vizsgát a következő rend szerint kell letenni. A jelölteknek mindkét egységből egy-egy tételt kell választaniuk.

Választható tételek egyetemes ókor témakörben:

1. Európa őstörténete, kultúrái
2. Hitvilág és művészet az őskori Európában
3. Európa társadalma az őskorban
4. Európa gazdasága az őskorban
5. Az ókori Kelet története, kultúrái
6. Az ókori Kelet vallása, művészete
7. Az ókori Kelet társadalma
8. Az ókori Kelet gazdasága
9. Az ókori Görögország története
10. Az ókori Görögország vallása, művészete
11. Az ókori Görögország társadalma
12. Az ókori Görögország gazdasága
13. A Római Birodalom története
14. Vallás, művészet az ókori Rómában
15. Társadalom az ókori Rómában
16. Gazdaság az ókori Rómában

17. Az ókori népek és kultúrák kapcsolatai

Választható tételek Kárpát-medence témakörben:

1. A Kárpát-medencei paleolitikum, neolitikum, rézkor története, kultúrái
2. Hitvilág, művészet a Kárpát-medencében a paleolitikum, a neolitikum és a rézkor idején
3. A Kárpát-medence társadalma a paleolitikum, a neolitikum és a rézkor idején
4. Gazdasági tevékenység a paleolitikum, a neolitikum és a rézkor idején a Kárpát-medencében
5. Kárpát-medence története, kultúrái a bronzkortól a vaskor végéig
6. Hitvilág, művészet a Kárpát-medence területén a bronzkortól a vaskor végéig
7. A Kárpát-medence társadalma a bronzkortól a vaskor végéig
8. Gazdaság a bronzkor-késő-vaskori Kárpát-medence területén
9. A Kárpát-medence története a kora római császárkorban
10. A Kárpát-medence hitvilága, művészete a kora római császárkor idején
11. Társadalom a kora római császárkor idején a Kárpát-medencében
12. Gazdaság a kora római császárkor idején a Kárpát-medencében
13. A Kárpát-medence története a késő római császárkorban
14. A Kárpát-medence hitvilága, művészete a késő római császárkor idején
15. Társadalom a késő római császárkor idején a Kárpát-medencében
16. Gazdaság a késő római császárkor idején a Kárpát-medencében

II. Disszertációs rész

A disszertáció elkészített fejezetének vagy fejezeteinek (min. 60000 n plusz jegyzetek, bibliográfia, képanyag) előzetes írásbeli benyújtása;

A benyújtott anyag bemutatása.

Komplex vizsga bibliográfia

Kötelező irodalomjegyzék az egyetemes őskori/ ókori Európa tételeihez:

1. Cauvin, Jacques: *The Birth of the Gods and the Origins of Agriculture*. University Press, Cambridge, 2002.
2. Handel, Tausch und Verkehr im Bronze – und Früheisenzeitlichen Südosteuropa. (hrsg.: Hänsel, Bernhard)
3. *The Heuneburg and the Early Iron Age Princely Seats: First Towns North of the Alps*. (Krausse, D; Fernandez-Gotz, Manuel; Hansen, L; Kretschmer, I.) Budapest, Archaeolingua, 2016.
4. Leakey, Richard: *Az emberiség eredete*. Világ – Egyetem, Kulturtrade, Budapest, 1995.
5. Lüning, Jens: *Die Bandkeramiker. Erste Steinzeitbauern in Deutschland*. Verlag Marie Leidorf GmbH, Rahden/ Westf. 2005.

Kötelező irodalomjegyzék az egyetemes ókori Kelet témakör tételeihez:

1. Frahm, E. (ed.): *A Companion to Assyria*. Malden, 2017.
2. Leick, G. (ed.): *The Babylonian World*. London, 2006.
3. Lloyd, A.B. (ed.): *A Companion to Ancient Egypt*. Malden, 2010.
4. Potts, D.T. (ed.): *Oxford Handbook of Ancient Iran*. Oxford, 2013.

5. Steadman, S.R. – McMahon, G. (eds.): *The Oxford Handbook of Ancient Anatolia 10000-323 B.C.E.* Oxford – New York, 2011.

Kötelező irodalomjegyzék az egyetemes ókori Görögország témakör tételeihez:

1. Németh, Gy. – Ritoók, Zs. – Sarkady, J. – Szilágyi, J. Gy.: *Görög művelődéstörténet.* Bp., 2006.
2. Rhodes, P. J.: *A History of the Classical Greek World. 478–323 BC.* Oxford, 2006.
3. Raaflaub, K. – Van Wees, H. (edd.): *A Companion to Archaic Greece.* Wiley-Blackwell, Oxford, 2009.
4. Bresson, A.: *The Making of the Ancient Greek Economy.* Princeton, 2016.
5. Eidinow, E. – Kindt, J. (edd.): *The Oxford Handbook of Ancient Greek Religion.* Oxford, 2015.

Kötelező irodalomjegyzék az egyetemes ókori Róma témakör tételeihez:

1. Havas László – Hegyi W. György – Szabó Edit: *Római történelem.* Budapest: Osiris, 2007.
2. Beard, Mary – North, John – Price, Simon: *Religions of Rome, vols. 1–2.* Cambridge: Cambridge University Press, 1998.
3. Borg, Barbara E. (ed.): *A Companion to Roman Art.* Chichester: Wiley-Blackwell, 2015.
4. Alföldy Géza: *Római társadalomtörténet.* Budapest: Osiris, 2000.
5. Grüll Tibor: *A Római Birodalom gazdasága.* Budapest: Gondolat, 2017.

Kötelező irodalomjegyzék az ókori népek és kultúrák kapcsolatai témakörhöz:

1. McInerney, J. (ed.): *A Companion to Ethnicity in the Ancient Mediterranean* (Blackwell Companions to the Ancient World) Chichester: Wiley-Blackwell, 2014.

Kötelező irodalomjegyzék a Kárpát-medencei paleolitikum, neolitikum, rézkor tételeihez:

1. Gyenis Gyula – Hajdu Tamás: *Emberré válás. Az ember biológiai és kulturális evolúciója.* Archaeolingua, Budapest, 2017. FMA
2. Horváth Tünde: *A bádeni kultúráról – rendhagyó módon.* A Nyíregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve 48(2006)89-134.
3. Kalicz Nándor – Makkay János: *Die Linienbandkeramik in der Großen Ungarischen Tiefebene.* Studia Archaeologica VII. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1977.
4. Kutzián Ida: *A Körös-kultúra.* Dissertationes Pannonicae II,23. Budapest, 1944.
5. Makkay János: *The excavations of the early Neolithic sites of the Körös culture in the Körös valley, Hungary. I-III.* 2007 és 2008.

Kötelező irodalomjegyzék a Kárpát-medencei bronzkor, vaskor tételeihez:

1. Bóna István: *Die mittlere Bronzezeit Ungarns und ihre südöstlichen Beziehungen.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1973.

2. Fekete Mária: Események és szemelvények. Bevezetés a kárpát-medencei vaskor tanulmányozásába. Egyetemi segédtkönyv. Specimina Nova Dissertationum, Supplementum VII. Pécs, 2007.
3. Patek Erzsébet: Westungarn in der Hallstattzeit. Acta humaniora – Quellen und Forschungen zur Prähistorischen und provinzialrömischen Archäologie, Bd. 7. Weinheim 1993.
4. Studien zur Metallindustrie im Karpatenbecken und den benachbarten Regionen. (Festschrift für Amália Mozsolics) (hrsg.: Kovács Tibor) Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest, 1996.
5. Szabó M.: A keleti kelták. A késő vaskor a Kárpát-medencében. Bibliotheca Archaeologica. Budapest, 2005.
6. V. Szabó Gábor: Bronzkori kincsek Magyarországon. Földbe rejtett fegyverek, eszközök, ékszerek nyomában. Budapest, 2019. FMA

Kötelező irodalom a Kárpát-medence a római kor korai és késői időszakának tételeihez:

1. Bóna István: Hunok és nagykirályaik. Budapest, 1993.
2. Fitz Jenő (segédszerk.): Római bronzművesség Pannóniában – Römische Bronzeindustrie in Pannonien. Székesfehérvár, 1982.
3. Tóth Endre – Vida Tivadar – Takács Imre (eds.): Saint Martin and Pannonia: Christianity on the Frontiers of the Roman World. Exhibition catalogue: Abbey Museum, Pannonhalma, 3 June - 18 September 2016 - Iseum Savariense, Szombathely, 3 June - 13 November 2016. Szombathely-Pannonhalma, 2016.
4. Gabler Dénes: Die ländliche Besiedlung Oberpannoniens. Passauer Universitätsschriften zur Archäologie. In: H. Bender – H. Wolff (Hrsg.): Ländliche Besiedlung in den Rhein- und Donauprovinzen des Römischen Reiches. Vorträge eines Internationalen Kolloquiums vom 16.-21. April 1991 in Passau. Eselkamp, 1994. 377-419.
5. Kovács Péter: Összefoglalás. Az antik világ és Pannonia. In: Fehér B. - Kovács P. (szerk.): Fontes Pannoniae Antiquae I. Korai földrajzi szerzők – a római hódítás kora. Budapest, 252–299.
6. Nagy Levente: Beiträge zur Gesellschaftlichen Stellung der in den römerzeitlichen Hügelgräbern Bestatteten in Transdanubien. ActArchHung 58 (2007) 145-163.
7. Szabó Miklós: Keleti kelták. A késő vaskor a Kárpát-medencében. Budapest, 2005.
8. Visy Zsolt: Die ländliche Besiedlung und Landwirtschaft in Niederpannonien während der Kaiserzeit. Passauer Universitätsschriften zur Archäologie. In: H. Bender – H. Wolff (Hrsg.): Ländliche Besiedlung in den Rhein- und Donauprovinzen des Römischen Reiches. Eselkamp 1994, 421-449.
9. Visy Zsolt: Towns, vici and villae: Late Roman military society on the frontiers of the province Valeria. In: Burns, Th. S. – J. Eadie (eds.): Urban centers and rural contexts in Late Antiquity. East Lansing, 2001, 163-184.
10. Visy Zsolt – Szabó Máté – Priskin Anna – Lóki Róbert (szerk./ed.): A Danube limes program régészeti kutatása 2008-2011 között. Jelentés a Danube Limes UNESCO World Heritage Site pályázat keretében a PTE BTK Régészet Tanszékének kutatócsoportja által végzett kutatásokról / Danube Limes Project Archaeological Research between 2008-2011. Report on the research carried out by the research team of the Department of Archaeology, University of Pécs within the framework of the Danube Limes UNESCO World Heritage Site project. Pécs, 2011.

2. A Kárpát-medence és a szomszédos birodalmak 900–1800 között program

1. Elméleti rész

1.1. **írásbeli rész:** rövid **latin** nyelvtani teszt és rövid oklevél-, vagy narratív szöveg fordítása (kb. 3000 n terjedelemben)

1.2. szóbeli rész

- középkor és koraujkor fő kérdései és problémái,
- a doktorandusz témájától függő irodalom
- egy **rokontudomány (jogtörténet, irodalomtörténet, eszmetörténet, valamint a doktorandusz témájától függő történeti segédtudomány)**

2. Disszertációs rész

Kutatási minimum: 40-60 000 n plusz jegyzetek, bibliográfia (írásban leadva a vizsga előtt), amelynek tartalmaznia kell a téma teljes historiográfiáját.

A fenti anyag bemutatása prezentációval (kb. 30 perc)

A prezentációnak tartalmaznia kell:

- a leadott írásmű főbb megállapításait
- további kutatási tervet
- egy rokontudomány alkalmazását az adott témán belül.

A vizsgát a szakbizottság által kijelölt háromtagú bizottság előtt kell letenni, melynek egyik tagja külső tag.

A vizsgabizottság külön-külön értékeli a vizsga elméleti és disszertációs részét. A bizottság tagjai 1-5 (elégtelen-jeles) minősítéssel illetik a vizsgát.

A komplex vizsgáról szöveges értékelést is tartalmazó jegyzőkönyv készül.

A vizsga eredményét a szóbeli vizsga napján ki kell hirdetni.

A komplex vizsga sikeres, amennyiben a bizottság tagjainak többsége mindkét vizsgarészt sikeresnek ítéli meg.

Sikertelen elméleti vizsgarész esetén a vizsgázó az adott vizsgaidőszakban további egy alkalommal megismételheti a vizsgát a nem teljesített tárgy(ak)ból. A vizsga disszertációs része sikertelenség esetén nem ismételhető.

Kötelező irodalom:

Adriányi Gábor: Az egyháztörténet kézikönyve. Budapest, 2001.

Béli Gábor: Magyar jogtörténet. A tradicionális jog. Budapest-Pécs, 1999.

Canning, Joseph: A középkori politikai gondolkodás. Budapest, 2002.

Fedeles Tamás: „Isten nevében utazunk”. Zarándokok, búcsújárás, kegyhelyek a középkorban. Pécs, 2015.

Fodor Pál: A szultán és az aranyalma. Budapest 2001.

Font Márta (szerk.): Dinasztia, hatalom, egyház. Régiók formálódása Európa közepén 900-1453. Pécs, 2009.

Jankovits László: Accessus ad Janum. Budapest, 2002. (Humanizmus és reformáció 27.)

Katus László: Európa története a középkorban. Pécs, 2014.
Obolensky, Dimitri: A Bizánci Nemzetközösség. Budapest, 1999.
Pálffy Géza: A Magyar Királyság és a Habsburg Monarchia a 16. században. Budapest, 2011.
Sashalmi Endre: Az emberi testtől az óraműig. Az állam metaforái és formaváltozásai a nyugati keresztény kultúrkörben 1300-1800. Pécs, 2015.
Sashalmi Endre (szerk.): Kelet-Európa és a Balkán 1000-1800. Pécs, 2007.
Szántó Konrád: A katolikus egyház története I. Bp. 1983.
Szűcs Jenő: Vázlat Európa három történeti régiójáról. Bp. 1983.

Tételek (témakörök)

- 1, A középkori világgép jellegzetességei és változása a koraujkorban
- 2, Az európai régiók kialakulásának és változásának fő kronológiai metszetei és strukturális jellemzői
- 3, A középkor és koraujkor forrásai és forráskritikája
- 4, A Magyar Királyság helye Közép-Európában a közép- és koraujkorban
- 5, Európai eszmeáramlatok a közép-és koraujkorban, magyarországi hatásuk
- 6, A latin és az ortodox egyház kialakulása, változása, kapcsolataik

3. Európa és a magyarság a 18-20. században program

A komplex vizsga 3 egységből áll:

- 1. szóbeli prezentáció**, melynek során a doktorandusz bemutatja
  - kutatási témáját (problémafelvetés, téma relevanciája, várható új tudományos eredmények)
  - a kutatás már feltárt forrásbázisát
  - az alkalmazott módszertan relevanciáját
  - a témája historiográfiai vázlatát
  - a disszertáció felépítését, fejezeteinek (tartalomjegyzék) annotált tervét
  - a disszertáció egy, önálló kutatáson alapuló fejezetét (a DTUN0204 Disszertáció fejezet tantárgyhoz írásban leadott fejezetet)

Megj.: Csoportos prezentációban is megvalósítható.

- 2. szóbeli vizsga**, melyen a doktorandusz a szigorlati bizottság által előre megadott két kérdést mutat be. Az első kérdés egy, a doktorandusz tágabb kutatási témájához kapcsolódó komplex történeti témára vonatkozik. A második kérdés a doktorandusz kutatásához kapcsolódó módszertani vagy forrásismereti témára vonatkozik.
- 3. szóbeli vizsga**, melyen a doktorandusz a képzési szakasz tantárgyainak tematikájához illeszkedő tételsorból felel. A tételsor három témakört ölel fel:
  - **A történettudomány interdiszciplináris dimenziói. Az egyes szaktudományok történeti szempontból releváns kérdésfelvetései és eredményei.** (irodalomtörténet és társadalomtörténet, társadalomtörténet és néprajz, társadalomtörténet és szociológia, jogtörténet-tudomány, neveléstörténet, történeti antropológia, a mentalitástörténet, a mikrotörténelem)
  - **Historiográfia és történelemelmélet. A történettudomány teoretikus és metodológiai kérdései, irányzatok és iskolák. Történelemértelmezések.** (a történetírás fogalmi alapjai, a tudományos történetírás megszületése, az Annales, a marxista történetírás, társadalomtörténet-írás 1945 után, fogalomtörténet, a történetírás „nyelvi fordulata”, a történelmi elbeszélés szerkezete, az értelmezés tudománya: a hermeneutika, narrativitás és diskurzus – az értelmezés kerete, történeti összehasonlítás, transznacionális történetírás)
  - **Társtudományok és aldiszciplinák.** (várostörténet- és intézménytörténet, a gazdaságtörténet-írás újabb útjai, a társadalomtörténet-írás újabb útjai, történeti demográfia, történeti földrajz és társadalomtörténet, politikai társadalomtörténet – a politika társadalomtörténete, művelődéstörténet, kultúrtörténet, eszmetörténet, vidéktörténet, a „mindennapok története”, életmódtörténet)

A részletes tételsor az aktuális tematikák függvénye!

A komplex vizsga második és harmadik egységét a szakbizottság által kijelölt háromtagú bizottság előtt kell letenni, melynek egyik tagja külső tag.

A bizottság tagjai 1-5 (elégtelen-jeles) minősítéssel illetik a vizsgát.

A komplex vizsgáról szöveges értékelést is tartalmazó jegyzőkönyv készül.

A vizsga eredményét a szóbeli vizsga napján ki kell hirdetni.

A komplex vizsga sikeres, amennyiben a bizottság tagjainak többsége valamennyi vizsgarészt sikeresnek ítéli meg.

Sikertelen elméleti vizsgarész esetén a vizsgázó az adott vizsgaidőszakban további egy alkalommal megismételheti a vizsgát a nem teljesített tárgy(ak)ból. A vizsga disszertációs része sikertelenség esetén nem ismételtető.

A komplex vizsga akkor sikeres, ha a vizsgázó valamennyi vizsgarészből legalább 60%-os eredményt ér el.

Kötelező irodalom

Bódy Zsombor – Ö. Kovács József (szerk.): *Bevezetés a társadalomtörténetbe*. Budapest, Osiris, 2003.

Romsics Ignác: Megismerhető-e a múlt? A történész mestersége. *Rubicon*, 2003. 6. szám.

Romsics Ignác: *Clio büvöletében – Magyar történetírás a 19–20. században – nemzetközi kitekintéssel*. Budapest, Osiris, 2011.

Bloch, Marc: *A történész mestersége. Történetelméleti írások*. Budapest, 1996.

Carr, Edward Hallett: *Mi a történelem?* Budapest, 1995.

Gyáni Gábor: *Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése*. Budapest, 2000.

Ajánlott irodalom

Collingwood, Robin G.: *A történelem eszméje*. Budapest, Gondolat, 1987 [1946].

Fabinyi Tibor: *A keresztény hermeneutika kérdései és története*. 1. kötet. Budapest, Hermeneutikai Kut. K. 1998.

Gadamer, Hans Georg: *Igazság és módszer. Egy filozófiai hermeneutika vázlatja*. Budapest, Gondolat, 1984 [1975].

Geertz, Clifford: *Az értelmezés hatalma*. Budapest, Osiris – Századvég, 1994.

Ginzburg, Carlo: *A sajtó és a kukacok*. Budapest, Európa, 1991.

Gyáni Gábor – Kövér György: *Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig*. (2. jav. kiadás). Budapest, Osiris, 2001.

Gyáni Gábor: A mindennapi élet mint kutatási probléma. *Aetas*, 1997. 1. 151-161.

Hajnal István: Történelem és szociológia. *Századok*, 1939. 1. 1-32.; 2. 137-166.

Jenkins, Keith: Ne zárkózzunk be teljesen! Posztmodernitásról, posztmodernizmusról és történelemről. *Korall*, 2000. 1. (nyár).

Kocka, Jürgen 1986. Elméletek és kvantifikáció a történetírásban. *Világtörténet*, 3-4. sz. 53–63.

Kornis Gyula: *Történetfilozófia*. In. Hóman Bálint (szerk.): *A magyar történettudomány kézikönyve* 1. köt. 1. füzet. Magyar Történelmi Társulat. 1924.

- Koselleck, Reinhart: *Az aszimmetrikus ellenfogalmak történeti-politikai szemantikája*. Budapest, József Tankönyvek, 1997 [1975].
- Koselleck, Reinhart: *Elmúlt jövő. A történeti idők szemantikája*. Budapest, 2003.
- Koselleck, Reinhart: *Történelem, történetek és formális időstruktúrák*. In. Thomka Beáta (szerk.): *Narratívák 4. A történelem poétikája*. Budapest, Kijarat Kiadó, 2000. 25–35.
- Ö. Kovács József: Egy politikai diktatúra társadalmi korlátai. Jelenkortörténeti kutatások az NDK-ról. *Korall*, 2004. 15-16. 179-204.
- Schulmbohm, Jürgen: Mikrotörténelem – makrotörténelem. *Aetas*, 2000. 4. sz.
- Sebők Marcell (szerk.): *Történeti antropológia*. Budapest, Replika Kör, 2000.
- White, Hayden: *A történelem terhe*. Budapest, Osiris, 1997 [1966].

4. Politikatudományi Doktori Program

Általános szabályok:

(1) A komplex vizsgát nyilvánosan, bizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság legalább három tagból áll, a tagok legalább egyharmada nem áll foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban a doktori iskolát működtető intézménnyel.

(2) A komplex vizsgára történő jelentkezés időpontja: és annak feltételei:
A komplex vizsgára jelentkezni elektronikusan, a jelentkezési lap kitöltésével lehet.

(3) A komplex vizsgára történő jelentkezés feltételei:

- A doktori képzés „képzési és kutatási szakaszában” (első négy félév) legalább 90 kredit ÉS valamennyi, a doktori iskola képzési tervében előírt „képzési kredit” megszerzése (kivéve a doktori fokozatszerzésre egyénileg felkészülő, akinek hallgatói jogviszonya a komplex vizsgára történő jelentkezéssel és annak elfogadásával jön létre).

(4) A komplex vizsga két fő részből áll:

- az egyik részben a vizsgázó elméleti felkészültségét méri fel („elméleti rész”): a vizsgázó az alábbi kérdéssor alapján legalább két, előre meghatározott témakörből tesz vizsgát, illeszkedve a vizsgázó disszertációjának szűkebb témájához.
- a másik részben a vizsgázó a disszertációja témájában történt előrehaladásáról ad számot („disszertációs rész”): szakirodalmi háttér, elért kutatási eredmények, a doktori képzés második szakaszára vonatkozó kutatási terv, valamint a disszertáció elkészítésének és az eredmények publikálásának ütemezése. Ebben a szakaszban a vizsgázónak előzetesen be kell nyújtania a leendő disszertáció koncepciójának vázlatát, amit a témavezetőnek írásban értékelnie kell.

(5) A vizsgabizottság külön-külön értékeli a vizsga elméleti és disszertációs részét. A bizottság tagjai 1-5 minősítéssel illetik a vizsgát. A komplex vizsgáról szöveges értékelést is tartalmazó jegyzőkönyv készül. A vizsga eredményét a szóbeli vizsga napján ki kell hirdetni.

(6) A komplex vizsga sikeres, amennyiben a bizottság tagjainak többsége mindkét vizsgarészt sikeresnek ítéli meg.

(7) Sikertelen elméleti vizsgarész esetén a vizsgázó az adott vizsgaidőszakban további egy alkalommal megismételheti a vizsgát a nem teljesített tárgy(ak)ból. A vizsga disszertációs része sikertelenség esetén nem ismételhető.

A komplex vizsga elméleti részének témakörei

1. Milyen szerepet tölt be a kutatási folyamatban az ontológia és episztemológia ?

Irodalom:

Jonathan Grix 2002: Bevezetés a társadalomkutatás általános terminológiájába
http://www.publikon.hu/application/essay/121_1.pdf

2. Ismertesse a kutatási folyamat kezdő lépéseit (válaszában külön térjen ki a konceptualizáció és operacionalizáció lépéseire).

Irodalom:

Earl Babbie 2003: *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Balassi Kiadó, Budapest,

3. A kormányzás tudományos megközelítésének főbb kritériumai, értékelési módszerei

Irodalom:

Pálné Kovács Ilona 2014: *Jó kormányzás és decentralizáció*. Székfoglaló előadások a Magyar Tudományos Akadémián. MTA Budapest

Kaiser Tamás-Kis Norbert (szerk.) 2014: *A jó állam mérhetősége*. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest

4. A klasszikus és a kritikai geopolitikai iskolák összehasonlítása

Irodalom:

Szilágyi István 2013: *Geopolitika*. Pécs: Publikon Kiadó

Egedy Gergely 2011: *Bevezetés a nemzetközi kapcsolatok elméletébe*. Második, átdolgozott kiadás. Budapest: HVG-ORAC Kft.

5. A főbb térértelmezési megközelítések

Irodalom: Faragó László 2012: Térértelmezések. *TÉR ÉS TÁRSADALOM* 26:(1) pp. 5-25.

6. A közösségi tervezés fő típusai és elméletei

Irodalom:

Faragó L. 2005: *A jövőalkotás társadalomtechnikája: a közösségi tervezés elmélete*. Budapest; Pécs: Dialóg Campus Kiadó

7. A városfejlődés legújabb tendenciái

Irodalom:

Gordon MacLeod 2013: Újragondolt várospolitikai. A növekedési gépezettől a posztdemokratikus városig? In: Jelinek Csaba-Bodnár Judit-Czirfusz Márton-Gyimesi Zoltán (szerk.) Kritikai városkutatás. L'Harmattan, www.tek.bke.hu/kritikai_varos

8. A szocialista országok fejlődési pályái 1960 után

Irodalom:

Berend T. Iván 1999: *Terelőúton, Közép-és Kelet-Európa 1944-1990*, Vince Kiadó
Appelbaum, Anne 2014: *Vasfüggöny, Kelet-Európa megtörése 1944-1956* Budapest: Európa

9. A rendszerváltáshoz vezető okok, rendszerváltási modellek

Kornai János 2007: *Szocializmus, kapitalizmus, demokrácia és rendszerváltás*. Nyolc tanulmány. Budapest, Akadémiai Kiadó

Greskovits Béla 2015: A kapitalizmus és demokrácia törékeny egyensúlya Kelet-Közép-Európa nagyátalakulásában” In: *Politikatudományi Szemle*, 3. szám 7-27

10. A főbb elitkutatósi megközelítések, a magyar politikai elit rekrutációjának sajátosságai

Irodalom:

Bozóki András 2003: Az elitváltás elméleti értelmezései. Kelet-közép-európai megközelítések. *Politikatudományi Szemle*, 3: 5-40

Kovács Imre (szerk.) 2011: *Elitek a válság korában*. Budapest: MTA PTI-Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet-Argumentum Kiadó, pp. 37-56.

11. A területi kormányzás főbb modelljei, fejlődési trendjei

Irodalom:

Pálné Kovács Ilona (szerk) 2016: *A magyar decentralizáció kudarca nyomában*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest – Pécs, 73-85. oldalak

Vadál Ildikó 2006: *A közigazgatási jog kodifikációja*. Dialóg Campus Kiadó Budapest – Pécs

Vadál Ildikó 2011: *A kormányzati döntések konzultációs mechanizmusai*. Complex Kiadó. Budapest,

12. Mi a közpolitikai ciklus –az ideális közpolitikai folyamat lépései

Irodalom:

Gajdusчек György – Hajnal György 2010: *Közpolitika - A gyakorlat elmélete és az elmélet gyakorlata*. HVG-Orac Kft. Budapest

Gulyás Gyula – Jenei György 2002: *Összehasonlító közpolitika*. Aula, Budapest

13. A narratív (diszkurzív) közpolitika

Irodalom:

Bretter Zoltán 2014: „Örült beszéd: de van benne rendszer”, *Politikatudományi Szemle*, XXIII. évf. 1 sz. 131–145. pp.

Hajer, Maarten 2004: Diskurzuselemzés és a szakpolitikák vizsgálata. (Fordította Szegedi Gábor.) *Politikatudományi Szemle*, XII. évf. 4. sz. 161-167. pp.

14. A civil társadalom fogalmának változása a második világháború utántól napjainkig

Irodalom:

Némedi Dénes (szerk.) 2008: Modern szociológiai paradigmák. Napvilág Kiadó, Budapest, 111-129.

Anheier, Helmut et. al. 2002: *Globális civil társadalom* 1-2. Tpotex Kiadó,

Kákai László 2009: Kik is vagyunk mi? Civil szervezetek Magyarországon. Publikon, Pécs, pp. 9-31.

<http://hasznos-oldalak.info/docbook/kakai/book.html>

15. Mutassa be a főbb non-profit modelleket és ezen modellek fényében jellemezze Magyarországon non-profit rendszerét

Irodalom:

- List, R. Salamon, L. M.-Sokolowski. S. W. 2003: A civil Társadalom „világnézetben” Acta Civitalis Egyesület, Budapest pp. 41-56.
- Bartal Anna M. 2005: Nonprofit elméletek, modellek, trendek. Századvég, Budapest pp. 187- 209.
- Bullain Nilda: Átfogó nonprofit jogi reformkoncepció. Civil Szemle, 2005/1. pp. 13-20.
- Kákai László 2009: Kik is vagyunk mi? Civil szervezetek Magyarországon. Publikon, Pécs, pp. 32-41.
- <http://hasznos-oldalak.info/docbook/kakai/book.html>

5. Néprajz – Kulturális Antropológia program

A komplex vizsga két részből áll:

I. egy elméleti részből, amely során a doktorandusz a doktori program *képzési tervének legalább két tárgyából/témaköréből* (kulturális antropológia, néprajz, folklór – a tételek letölthetők a tanszéki honlapról) tesz vizsgát, a vonatkozó tudományág szakirodalmában való tájékozottságáról, aktuális elméleti és módszertani ismereteiről ad számot. A komplex vizsga nyilvánosan, bizottság előtt zajlik, amelynek legalább három tagja van. A komplex vizsgán jelen van a hallgató témavezetője is.

Pontozás: tételenként 50–50 pont

Megfelel: 60 ponttól

II. a hallgató kutatásának (terveinek, eredményeinek) bemutatásából. A képzési és kutatási szakaszban résztvevő, valamint az egyénileg felkészülő, tehát a komplex vizsgát felvételiként abszolváló hallgató követelményei a komplex vizsga második részében eltérőek.

1. A képzési és kutatási szakaszban résztvevő hallgató beszámol:

- a. a disszertáció témájában a képzés első szakaszában elért eredményeiről
- b. a kutatási és disszertációs szakaszban előtte álló kutatási feladatokról, az abszolutórium megszerzéséhez szükséges oktatással megszerezhető és tudományos kreditek tervezett teljesítéséről
- c. a disszertáció felépítéséről, fejezeteinek (tartalomjegyzék) annotált tervéről, amelyet előzetesen, a program által minden félév elején kijelölt időpontra megküld a tudományos titkárnak.
- d. a kutatás témájában íródott, az MTMT által szaktanulmánynak elfogadott tanulmányról vagy a disszertáció egy fejezetéről (a A kutatástól a disszertációig 4. kurzus teljesítéseként benyújtott szövegnek a kurzuson kapott kritikák alapján átdolgozott változata), amelyet előzetesen, a program által minden félév elején kijelölt időpontra megküld a tudományos titkárnak.

2. Az egyénileg felkészülő hallgató bemutatja:

- a. a kutatási témában már elért eredményeit is tartalmazó, részletes kutatási tervét
- b. a kutatási és disszertációs szakaszban előtte álló kutatási feladatokat, az abszolutórium megszerzéséhez szükséges oktatási és tudományos kreditek tervezett teljesítését
- c. a kutatási témában íródott két, az MTMT által szaktanulmánynak elfogadott, elismert tudományos folyóiratban tanulmányát (amelyet a felvételi anyaghoz csatolni kell)

Pontozás: 100 pont

Megfelel: 60 ponttól

A komplex vizsga értékelése megfelelt vagy nem megfelelt minősítés lehet. Megfelelt minősítést akkor kaphat a doktorandusz, ha mind az elméleti részben, mind a tudományos előrehaladásról való beszámolás során a megszerezhető pontszámok legalább 60%-át elérte.

A komplex vizsgáról szöveges értékelést is tartalmazó jegyzőkönyv készül.

Tételsorok:

I. Néprajz

1. A táplálkozáskultúra néprajzi vizsgálata: személet és módszer.
2. Életmód, szemlélet és a módi változása: az öltözködés néprajzi vizsgálata.
3. Társadalomnéprajz: a magyar társadalomnéprajz kialakulása, története, legfőbb témái, kutatási területei.
4. Társadalomnéprajzi kutatások: a magyar társadalomnéprajz egy szabadon választott kutatási témájának bemutatása (a konkrét téma kutatástörténete, kutatók munkássága, eredmények).
5. A település néprajzi és történeti vizsgálata: a Kárpát-medence benépesülésének története, településtípusok létrejöttének gazdasági és társadalmi alapjai, tanyásság, kétbeltelkesség kutatási problémája.
6. Népi építkezés: kutatástörténet, anyag, szerkezet, építkezés és életmód összefüggései. Népi építészeti tájegységek, változó és változatlan elemek az építkezésben a neolitikumtól a 20. század végéig.
7. A táj és ember viszonya mint néprajzi problematika: az értelmezés változó lehetőségei.
8. A falu mint rendszer: hagyományos gazdálkodás közösségi keretei és egyéni törekvései.
9. A tárgyi „univerzum”: a tárgyi kultúra változásának gazdasági és társadalmi jellemzői.
10. Falu és külvilág: önellátás és/vagy gazdasági kapcsolatok.

Ajánlott irodalom:

ANDRÁSFALVY Bertalan: *A Duna mente népének ártéri gazdálkodása*. Budapest (Ekvilibrum), 2007.

BÁRTH János: *Szállások, falvak, városok*. Kalocsa (Kalocsai Múzeumbarátok Köre), 1996

BRAUDEL, Fernand: *Anyagi kultúra, gazdaság és kapitalizmus a XV-XVIII. században. A mindennapi élet struktúrái: a lehetséges és a lehetetlen*. Budapest (Gondolat), 1985. [újabb kiadása is van]

DÁM László: *Építkezés*. Debrecen, Kossuth Lajos Tudományegyetem, 1992.

FÉL Edit – HOFER Tamás: *Arányok és mértékek a paraszti gazdálkodásban*. Budapest (Balassi) 1997.

FÉL Edit – HOFER Tamás: *Mi, korrekt parasztok*. Budapest, 2010.

HOFFMANN Tamás: *Mindennapi történelem az ütközőzónában*. Miskolc, Herman Ottó Múzeum, 2004.

KISBÁN Eszter: *Korszakok és fordulópontok a táplálkozási szokások történetében Európában*, *Ethnographia* 95. 1984, 384-399.

KISBÁN Eszter: *Népi kultúra, közkultúra, jelkép: a gulyás, pörkölt, paprikás*, Budapest (MTA Néprajzi Kutatóintézet), 1989.

KÓSA László: *A magyar néprajz tudománytörténete*. Budapest (Osiris), 2001. [életmódra vonatkozó ismeretek]

KASCHUBA, Wolfgang. *Bevezetés az európai etnológiába*. Debrecen (Csokonai), 2004.

KÓSA László: *Paraszti polgárosulás és a népi kultúra táji megoszlása Magyarországon (1880-1920)*. (3., bőv.kiad.) Budapest (Planétás), 1998. (vagy korábbi debreceni kiadás) (Különösen a bevezető, ill. a mű koncepciója.)

KUBINYI András – LASZLOVSZKY József – SZABÓ Péter: *Gazdaság és gazdálkodás a középkori Magyarországon: gazdaságtörténet, anyagi kultúra, régészet*. Budapest, 2008.

MAGYAR NÉPRAJZ nyolc kötetben. I.1. *Táj, nép, történelem*. Szerk. Paládi-Kovács Attila. Budapest (Akadémiai), 2011.

- MAGYAR NÉPRAJZ nyolc kötetben. I.2. *A magyar népi műveltség korszakai*. Szerk. Paládi-Kovács Attila. Budapest (Akadémiai), 2010.
- MAGYAR NÉPRAJZ nyolc kötetben. II. *Gazdálkodás*. Szerk. Szilágyi Miklós. Budapest (Akadémiai), 2001.
- MAGYAR NÉPRAJZ nyolc kötetben. III. *Kézművesség*. Szerk. Domonkos Ottó. Budapest (Akadémiai), 1991.
- MAGYAR NÉPRAJZ nyolc kötetben. IV. *Életmód*. Szerk. Balassa Iván. Budapest (Akadémiai), 1997.
- MAGYAR NÉPRAJZ nyolc kötetben. VIII. *Társadalom*. Szerk. Paládi-Kovács Attila. Budapest (Akadémiai), 2000.
- PALÁDI-KOVÁCS Attila: Anyagi kultúra az időben. In: Uő: *Tárgyunk az időben*. Debrecen, Ethnica, 2002, 7–19.
- TÁLASI István: Az anyagi kultúra néprajzi vizsgálatának tíz éve (1945–1955). *Ethnographia* 1955. 66. évf. 5–56.
- VARGYAS Lajos: Miért és hogyan történelmi tudomány a néprajz? *Néprajzi Értesítő* 1961. 42. évf. 5–20. p.
- VIGA Gyula: *A bodrogi közeli kultúra és társadalom változása a 19-20. században*. Budapest (L'Harmattan), 2013.

II. Folklorisztika

1. A vallásosság néprajzi kutatásának alapfogalmai (népi vallás, helyi vallás, vernakuláris vallás), története, irányzatai; egy választott téma ismertetése (pl. kommunikáció a transzcendenssel, szent emberek stb.).
2. A magyar néphitkutatás korszakai, irányzatai, fő kutatási témái; egy választott téma ismertetése (pl. boszorkányság, szellemvilág, mágia, divináció stb.).
3. A magyar népszokáskutatás korszakai, irányzatai, fő kutatási témái; egy választott téma ismertetése (pl. halottkultusz, naptári ünnepek, jogszokások stb.).
4. Rítus és társadalom: közösségi ünnepek, fesztiválok, a népszokások mint kulturális örökség, mint a helyi identitás kifejeződései.
5. Vallásos szövegműfajok; egy választott műfaj ismertetése (pl. ima, ráolvasás, csodatörténetek, látomás- és álomelbeszélések stb.).
6. A szövegfolklorisztika kutatásának főbb irányzatai, módszerei.
7. A szövegfolklor műfajai. Szabad választás alapján egy prózai és egy lírai műfaj ismertetése.
8. A folklórműfajok rendszerezése (típus, motívum, formula stb.). Katalógusok.
9. Szóbeliség, írásbeliség.
10. Folklor az elektromos térben.

Ajánlott irodalom:

- BÁLINT Sándor: *Ünnepi kalendárium* I-II. Budapest (Szent István Társulat), 1977.
- BROWN, Peter: *A szentkultusz kialakulása és szerepe a latin kereszténységben*. Budapest (Atlantisz Kiadó), 1993.
- BURKE, Peter: *Népi kultúra a kora újkori Európában*. Budapest (Századvég Kiadó), 1991.
- DÖMÖTÖR Tekla: *Naptári ünnepek, népi színjátszás*. Budapest (Akadémiai Kiadó), 1964.
- ERDÉLYI Zsuzsanna: *Hegyet hágék, lőtöt lépék...: archaikus népi imádságok*. Pozsony (Kalligram), 1999.
- GUREVICS, A. J.: *A középkori népi kultúra*. Budapest (Gondolat), 1987.

HOBBSAWM, Eric: Tömeges hagyomány-termelés: Európa 1870-1914. In HOFER Tamás – NIEDERMÜLLER Péter (szerk.): *Hagyomány és hagyományalkotás*. Tanulmánygyűjtemény. Budapest (MTA Néprajzi Kutatócsoportja), 1987, 127-197.

KESZEG Vilmos: *Alfabetizáció, írásszokások, populáris írásbeliség*. Kolozsvár (BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Intézet – Kriza János Néprajzi Társaság), 2008.

KESZEG Vilmos: *Hiedelmek, narratívumok, stratégiák*. Kolozsvár (BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Intézet – Kriza János Néprajzi Társaság), 2013.

KLANICZAY Gábor: *A civilizáció peremén. Kultúrtörténeti tanulmányok*. Budapest, 1990.

LAMMEL Annamária – NAGY Ilona: *Parasztbiblia*. Budapest (Gondolat), 1985 [van újabb kiadás is]

MAGYAR NÉPRAJZ nyolc kötetben. V. *Folklór*. Szerk. Vargyas Lajos. Budapest (Akadémiai), 1988.

MAGYAR NÉPRAJZ nyolc kötetben. VII. *Népszokás, néphit, népi vallásosság*. Szerk. Dömötör Tekla. Budapest (Akadémiai), 1990.

PÓCS Éva (szerk.): *Mágikus és szakrális medicina. Vallásetnológiai fogalmak tudományközi megközelítésben*. (Tanulmányok transzcendensről VII.) Budapest (Balassi), 2010.

PÓCS Éva (szerk.): *Test, lélek, szellemek és természetfeletti kommunikáció. Vallásetnológiai fogalmak tudományközi megközelítésben*. (Tanulmányok transzcendensről VIII.) Budapest (Balassi), 2008.

PÓCS Éva (közreadja és bev. tanulmányok): *Hiedelemszövegek*. (A magyar folklór szövegvilága 1.) Budapest (Balassi), 2012.

PÓCS Éva–ILYEFALVI Emese (közreadja és bev. tanulmányok): *Ráolvasások*. (A magyar folklór szövegvilága 2A, 2B). Budapest (Balassi), 2014.

VOIGT Vilmos (szerk.): *A magyar folklór*. Budapest, (Osiris Kiadó), 1998.

III. Kulturális antropológia

1. Társadalmi mozgalmak: A társadalmi mozgalmakkal foglalkozó diszciplínák felsorolása, ezek legfőbb kutatási kérdései, néhány meghatározó teoretikusa. A társadalmi mozgalmak kulturális antropológiai kutatásának lehetőségei, konkrét példákkal.
2. Ökológiai antropológia: Az ökológiai antropológia története, iskolái. Ember és természeti környezetének vizsgálata. A környezeti mozgalmak vizsgálata.
3. Gazdasági antropológia: Termelési és elosztási rendszerek. Életmódtípusok és azok kutatása. A termelés társadalmi beágyazottsága, munkamegosztás. Az elosztás legfontosabb típusai. Az ajándék.
4. Gazdasági antropológia: a fogyasztás kutatása. A fogyasztás társadalomtudományi elméletei. Fogyasztás és identitás. presztízsfogyasztás.
5. Vallásantropológia: antropológiai valláselméletek. A vallásantropológia legfontosabb elméleti iskolái, megközelítésmódjai, vallásdefiníciói. Egy kiemelt iskola részletes bemutatása, és elhelyezése a tudományos térben.
6. Vallásantropológia: fogalmak. A vallásantropológia legfontosabb fogalmai, problematikái (animizmus, mana, totemizmus, áldozat, ima, rítus, mítosz, átmeneti rítus, mágia, szent stb.) – ezek közül egy részletező ismertetése.
7. Etnicitás, nacionalizmus: Az etnicitás és a nacionalizmus elméletei, kiemelkedő teoretikusai; legfontosabb kérdései. A haza antropológiája.
8. Globalizáció és az arra adott válaszok: Posztmodernizmus, globalizáció. Kreolizáció, hibridizáció, lokalitás-glokális. Migráció, lokalitás és transzlokális.
9. Terepmunka és elméletek: Az antropológiai elméletek és a terepmunka ideálok összefüggései, változásai. Terepmunka módszerek. A terep értelmezésének kérdései.

Az írás problematikája. Episztemológiai váltások. Etikai kérdések és hatásai. Kritikai kultúrakutatás.

10. Szociálintropológia: rokonságelméletek. A rokonságkutatás szerepe az antropológia történetében. Legfontosabb megközelítések. A család megjelenési formái. Szomszédság, barátság, szövetségek.

Ajánlott irodalom:

BICZÓ Gábor (szerk.): *Antropológiai irányzatok a második világháború után*. Debrecen (Csokonai), 2003.

BICZÓ Gábor: *Hasonló a hasonlónak... - Filozófiai antropológiai vázlat az asszimilációról*. Budapest (Kalligram Könyvkiadó), 2009.

BOGLÁR Lajos – A. GERGELY András – BALI János – HAJNAL Virág – PAPP Richárd: *A tükör két oldala. Bevezetés a kulturális antropológiába*. Budapest (Nytott könyv), 2005.

BOHANNAN, Paul – GLAZER, Mark (szerk.): *Mérföldkövek a kulturális antropológiában*. Budapest, (Panem Kiadó), 1997.

BOURDIEU, Pierre: *A gyakorlat elméletének vázlata*. Bp., 2009.

BRETTNER Zoltán – DEÁK Ágnes (Szerk.): *Eszmék a politikában: a nacionalizmus*. Pécs (Tanulmány), 1995.

Brubaker, Rogers. *Nacionalizmus új keretek között*. Budapest: L'Harmattan. 2006.

Descola, Philippe – Lenclud, Gérard – Severi, Carlo – Taylor, Anne-Christine: *A kulturális antropológia eszméi*. Budapest (Századvég), 1993.

DOUGLAS, Mary: *Rejtett jelentések. Antropológiai tanulmányok*. Budapest (Osiris), 2003.

DURKHEIM, Emile: *A vallás élet elemi formái. A totemisztikus rendszer Ausztráliában*. Budapest (L'Harmattan), 2003.

ERIKSEN, Thomas Hylland: *Kis helyek – nagy témák. Bevezetés a szociálintropológiába*. Budapest (Gondolat), 2006.

ERIKSEN, Thomas Hylland: *Etnicitás és nacionalizmus. Antropológiai perspektívák*. Budapest–Pécs (Gondolat–PTE Kommunikáció és Médiatudományi Tanszék), 2008.

GEERTZ, Clifford: „Mély játék: A bali kakasviadal” és „Sűrű leírás: Utak a kultúra értelmező elméletéhez.” In uő: *Az értelmezés hatalma*. Budapest (Osiris) 1994, 126-169, 170-199.

KAISER Sára (Vál., szerk.): *A másik antropológia: az antropológia allegóriája*. Szeged. (Kézirat gyanánt)

KASCHUBA, Wolfgang: *Bevezetés az európai etnológiába*. Debrecen (Csokonai), 2004.

KOVÁCS Éva (szerk.): *Közösségtanulmány. Módszertani jegyzet*. Budapest (Néprajzi Múzeum – PTE Kommunikáció és Médiatudományi Tanszék) 2007.

LETENYEI László (szerk.): *Településkutatás I-2*. Budapest (L'Harmattan – Ráció), 2004.

LETENYEI László: *Kulturális antropológia. Elmélet-történet*. Budapest (Typotex), 2012.

LÉVI-STRAUSS, Claude: Faj és történelem. In: Lévi-Strauss: *Strukturális antropológia. I-II*. Budapest (Osiris), 2001. II.: 261–290.

MALINOWSKI, Bronislaw: A nyugati Pacifikum argonautái és A vademberek nemi élete Északnyugat-Melanéziában. In: uő.: *Baloma. Válogatott írások*. Budapest (Gondolat), 1972.

MAUSS, Marcel: Tanulmány az ajándékról. Az ajándékcseré formája és értelme az archaikus társadalmakban. In: uő.: *Szociológia és antropológia*. Budapest (Osiris), 2000.

ORTNER, Sherry: Az antropológia elméletei a hatvanas évektől. In HOFER Tamás – NIEDERMÜLLER Péter (Szerk.): *Nemzeti kultúrák antropológiai nézetben. Tanulmánygyűjtemény*. Budapest (MTA Néprajzi Kutató Csoport), 1988. 19-96.

SAID, Edward W.: *Orientalizmus*. Budapest (Európa), 2000.

SÁRKÁNY Mihály: *Kalandozások a 20. századi kulturális antropológiában*. Budapest (L'Harmattan), 2000.

SERVICE, Elman R. – SAHLINS, Marshall D. – Eric R. WOLF: *Vadászok, törzsek, parasztok*. Budapest (Kossuth), 1973
TURNER, Victor: *A rituális folyamat*. Budapest (Osiris), 2002.
WOLF, Eric: *Európa és a történelem nélküli népek*. Budapest (Osiris), 1995.
WULF, Christoph: *Az antropológia rövid összefoglalása*. Budapest (Enciklopédia), 2007.

6. Doctoral Programme in International Politics

Rules for the complex exam

General rules

- 1) The complex exam must be taken in public, in front of a board. The examination committee shall consist of at least three members, at least one third of whom shall not be employed by the institution operating the doctoral school.
- 2) Applications for the complex exam may be made electronically by filling in the application form.
- 3.) To apply for the complex exam, the doctoral student must have acquired the 120 credits required in the first four semesters of doctoral studies (the core courses) (except for individual doctoral candidates, whose student status is established by applying for and accepting the complex exam).
- 4) The complex exam consists of two main parts:
  - "Theoretical part A": the committee assesses the doctoral student's theoretical knowledge: the doctoral student will be tested on two pre-defined topics, based on the following list of topics, in relation to the narrow topic of the doctoral student's dissertation.
  - Dissertation Part B: the doctoral student will report on the progress made on the topic of his/her dissertation, explaining the following points: research questions, hypotheses, theoretical context, literature background, research results obtained, research plan for the second phase of doctoral studies (years 3 and 4), planned structure of the dissertation, and timetable and schedule for the preparation and publication of the dissertation.
- 5) 10 days prior to the day of the complex examination, the candidate must submit in advance a Ph.D. Research Progress Report for the Complex Exam, which must be evaluated by the supervisor(s). The suggested structure below will assist in the preparation of the progress report.
- 6) The examination committee will assess the theoretical part A and the dissertation part B of the examination separately. The committee members will give the examination a mark of 1–5 (fail–excellent). A report is drawn up on the complex examination, including a written detailed evaluation. The result of the exam shall be announced on the day of the oral examination.
- 7) A complex exam is successful if a majority of the members of the complex exam committee offer a pass to both parts of the examination.
- 8) In the case of a failed theoretical part A, the candidate may retake the examination in the topic(s) not passed on one further occasion during the examination period. The dissertation part B of the examination may not be repeated in the event of failure.

List of topics covered in the theoretical part A of the complex exam

1. Theories of International Relations
2. Critical Geopolitics
3. Globalization
4. The Political Economy of Inequalities
5. Global Civil Society
6. Development Policies
7. Contemporary International Law
8. Critical Security Studies
9. Societies and Regimes in Transition
10. IR-Specific Research Methodologies

Recommended literature

1.) Theories of International Relations

Walt, Stephen M. (1998): International Relations: One World, Many Theories. *Foreign Policy*, No. 110, Special Edition: Frontiers of Knowledge, pp. 29-46. Available at: Stable URL:

<https://www.jstor.org/stable/1149275>

Weber, Cynthia (2009): *International Relations Theory: A critical introduction*. London – New York: Routledge.

Jackson, Robert – Sorensen, Georg (2013): *Introduction to International Relations: Theories and Approaches*. Oxford: Oxford University Press.

2.) Critical Geopolitics

Agnew, John (2013): The Origins of Critical Geopolitics. In: Dodds, Klaus – Kuus, Merje – Sharp, Joanne (eds.): *The Ashgate Research Companion to Critical Geopolitics*. London – New York: Routledge. pp. 19-32.

Tuathail, Gearóid Ó (1996): *Critical Geopolitics. The Politics of Writing Global Space*. London: Routledge. pp. 1-57.

3.) Globalization

Rizter, George – Dean, Paul (2019): *Globalization. The Essentials*. Oxford: John Wiley and Sons. Chapter 13.

4.) The Political Economy of Inequalities

Todaro, Michael P. – Smith, Stephen C. (2020): *Economic Development*. Harlow: Pearson. pp. 116-164, 220-272. Available at:

http://students.aiu.edu/submissions/profiles/resources/onlineBook/F5v9e6_Economic%20Development-2020.pdf

Leung, May (2015): The Causes of Economic Inequality.

Available at: <https://sevenpillarsinstitute.org/causes-economic-inequality/>

5.) Global Civil Society

Keane, John (2003): *Global Civil Society?* Cambridge: Cambridge University Press. Available at: [http://www.untag-](http://www.untag-smd.ac.id/files/Perpustakaan_Digital_1/CIVIL%20SOCIETY%20Global%20Civil%20Society.pdf)

[smd.ac.id/files/Perpustakaan_Digital_1/CIVIL%20SOCIETY%20Global%20Civil%20Society.pdf](http://www.untag-smd.ac.id/files/Perpustakaan_Digital_1/CIVIL%20SOCIETY%20Global%20Civil%20Society.pdf)

Vandor, Peter – Traxler, Nicole – Millner Reinhard – Meyer, Michael (eds.): *Civil Society in Central and Eastern Europe: Challenges and Opportunities*. Vienna: Erste Stiftung Studies. pp. 12-42.

Available at: https://www.erstestiftung.org/wp-content/uploads/2020/02/civil_society_studie_issuu_e1-1.pdf

6.) Development Policies

Collier, Paul (2007): *The Bottom Billion. Why the Poorest Countries Are Failing and What Can Be Done About It*. Oxford: Oxford University Press. Part 1 and 5

Booth, David – Glooba-Mutebi, Frederick (2012): Developmental Patrimonialism? The Case of Rwanda. *African Affairs*. 111(444): 379-403.

7.) Contemporary International Law

Shaw, Malcolm N. (2017). *International Law*. (8th ed.) Cambridge: Cambridge University Press.

8.) Critical Security Studies

Williams, Paul D. (2008): *Security Studies – An Introduction*. London – New York: Routledge. Available at: https://www.accord.edu.so/course/material/security-studies-328/pdf_content Chapters: 1; 10.

Buzan, Barry – Wæver, Ole (2003): *Regions and Powers. The Structure of International Security*. Cambridge: Cambridge University Press. Available at: <https://ir101.co.uk/wp-content/uploads/2018/11/Buzan-Waever-2003-Regions-and-Powers-The-Structure-of-International-Security.pdf> Chapters: Part I.

Diskaya, Ali (2013): Towards a Critical Securitization Theory: The Copenhagen and Aberystwyth Schools of Security Studies. Download from: <https://www.e-ir.info/pdf/32981>

9.) Societies and Regimes in Transition

Goldthorpe, John H. (1992): Employment, Class, and Mobility: A Critique of Liberal and Marxist Theories of Long-term Change. In: Haferkamp, Hans – Smelser, Neil J. (eds.): *Social Change and Modernity*. Berkeley: University of California Press. pp. 122-147. Available at: <http://ark.cdlib.org/ark:/13030/ft6000078s/>

Levitsky, Stephen – Way, Lucan A. (2002): Elections without democracy, the rise of competitive authoritarianism. *Journal of Democracy*, 13(2): 51-65. Available at: https://scholar.harvard.edu/files/levitsky/files/SL_elections.pdf

10.) IR-Specific Research Methodologies

Widdowson, Henry G. (2007): *Discourse Analysis*. Oxford: Oxford University Press.

Criekemans, David (ed.) (2021): *Geopolitics and International Relations: Grounding World Politics Anew*. Leiden – Boston: Brill Nijhoff. Part 1, pp. 13-93.

Breuning, Marijke (2007): *Foreign Policy Analysis: A Comparative Introduction*. New York: Palgrave Macmillan.

Proposed structure for the preparation of the Ph.D. Research Progress Report for the Complex Exam

Part I

I.1. Abstract/Synopsis of the Research

I.2. Research Questions (and Hypotheses)

I.3. Theoretical Background/Context

I.4. Literature Review

I.5. Planned Table of Contents/Structure of the Dissertation

Part II

II.1. Research Results (so far, including conference participation, publications, other educational/scientific activities connected to the research topic, any submitted manuscript to a journal, to your supervisor for consideration, conference proceedings etc., with title, word count, date of submission in a chronological and alphabetical order)

II.2. Post-Complex Exam Research Plan (for years 3 and 4) – Timetable

II.3. Planned Publications/Publications in the Making

II.4. Future Opportunities and Challenges (what you see as difficulties after the first two years, as well as problems/issues not seen previously, together with challenges you could meet with proper answers/solutions)

II.5. Professional Development Goals/Aspirations (after the first two years what would you like to engage in/with more from a professional point of view, e.g. teaching, research projects, anything connected to academic goals/aspirations)